

Anonimizuota versija

Vertimas

C-566/19 - 1

Byla C-566/19

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2019 m. liepos 25 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Cour d'appel (chambre du conseil) (Liuksemburgas)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. liepos 9 d.

Apeliantas:

JR

<...>

**CHAMBRE DU CONSEIL DE LA COUR D'APPEL (APELIACINIO
TEISMO IKITEISMINIO TYRIMO KOLEGIJA, NAGRINĖJANTI
BYLAS UŽDARAJAME POSĖDYJE)**

2019 m. birželio 19 d. pareiškimu JR tinkamai Liuksemburgo apygardos teismo raštinei pateikė apeliacinį skundą dėl tą pačią dieną *Chambre du conseil du tribunal d'arrondissement* (Apygardos teismo ikiteisminio tyrimo kolegija, nagrinėjanti bylas uždarajame posėdyje) priimtos nutarties <...>:

- pripažindama, kad neturi jurisdikcijos nagrinėti prašymą pripažinti dėl JR išduotą Europos arešto orderį negaliojančiu,

<...>

pripažindama, kad JR turi būti perduotas Prancūzijos valdžios institucijoms, siekiant jį patraukti baudžiamojon atsakomybėn už 2019 m. balandžio 24 d. Europos arešto orderyje, kurį išdavė prokuratūros prie *Tribunal de Grande Instance de Lyon* (Liono apygardos teismas) prokuroro pavaduotoja Virginie BRELURUT, nurodytą nusikalstamą veiką. (orig. p. 2)

<...>

Pirma, apeliantas mano, kad turi būti atsisakyta jį perduoti, nes *Chambre du conseil de première instance* (Pirmosios instancijos ikiteisminio tyrimo kolegija, nagrinėjanti bylas uždaryjame posėdyje) nepriėmė sprendimo per teisės aktuose numatytą terminą. Jis taip pat prašo panaikinti Europos arešto orderį motyvuodamas tuo, kad Europos arešto orderį išduodančioji teisminė institucija nėra „teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR 6 straipsnio 1 dalį, nes, apelianto nuomone, Prancūzijos *Ministère public* (prokuratūra) gali būti taikomi netiesioginiai vykdomosios valdžios nurodymai, o tokiam kišimuisi prieštarauja Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) nustatyti kriterijai, pagal kuriuos vykdomajai valdžiai draudžiama daryti bet kokią, tiesioginę ar netiesioginę, įtaką Europos arešto orderį išduodančiai institucijai. Papildomai JR prašo Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikti prejudicinį klausimą.

Parquet général (Generalinė prokuratūra) atstovas prašo atmesti nurodytus pagrindus. Jis prašo pripažinti, kad išduodančioji institucija, nors tai yra *Ministère public*, laikosi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nustatyto nepriklausomumo kriterijaus. Vis dėlto jis mano, kad kilus mažiausiai dvejonei dėl šio kriterijaus, turi būti pateiktas prejudicinis klausimas.

<...>. (orig. p. 3) <...> [Pirmojo pagrindo, susijusio su teisės aktuose numatytu terminu, atmetimas]

Dviejuose 2019 m. gegužės 27 d. sprendimuose Europos Sąjungos Teisingumo Teismas išaiškino sąvoką „Europos arešto orderį išduodančioji teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, 6 straipsnio 1 dalį [2019 m. gegužės 27 d. sprendimai OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros), C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:456 ir PF (Lietuvos generalinis prokuroras), C-509/18, EU:C:2019:457].

Ji nurodė, kad:

- nors pagal procesinės autonomijos principą valstybės narės gali savo nacionalinės teisės sistemose nustatyti „teisminę instituciją“, turinčią kompetenciją išduoti Europos arešto orderį, kiekvienai valstybei narei negali būti palikta teisė spręsti dėl šios sąvokos prasmės ir apimties,
- sąvoka „teisminė institucija“ toje nuostatoje reiškia ne tik valstybės narės teisėjus ar teismus, bet apima ir institucijas, dalyvaujančias vykdamosios valdžios narių baudžiamąjį teisingumą, skirtingai nuo vykdomajai valdžiai priskirtinų ministerijų ar policijos institucijų,

- tai reiškia, kad sąvoka „teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, gali apimti valstybės narės institucijas, kurios nebūtinai yra teisėjai ar teismai, bet dalyvauja vykdamas toje valstybėje narėje baudžiamąjį teisingumą ir kad tokia institucija, kaip prokuroras, turinti kompetenciją baudžiamajame procese vykdyti asmens, kuris, kaip įtariama, padarė nusikalstamą veiką, persekiojimą, siekdama, kad jam būtų iškelta byla teisme, turi būti pripažįstama kaip dalyvaujanti vykdamas teisingumą atitinkamoje valstybėje narėje,
- Europos arešto orderio sistemoje numatyta dviejų lygių procesinių ir pagrindinių teisių, kuriomis asmeniui, kurį prašoma perduoti, turi būti suteikta galimybė pasinaudoti, gynyba,

antrasis atitinkamo asmens teisių gynybos lygis reiškia, kad teisminė institucija, pagal nacionalinę teisę kompetentinga išduoti Europos arešto orderį, visų pirma tikrina, ar laikomasi būtinų Europos arešto orderio išdavimo sąlygų, ir nustato, ar atsižvelgiant į kiekvieno atvejo ypatumus toks išdavimas yra proporcingas, **(orig. p. 4)**

- taigi „išduodančioji teisminė institucija“, atsižvelgdama į visus kaltinamuosius ir išteisinamuosius įrodymus, ir nerizikuodama, kad jos sprendimų priėmimo įgaliojimams būtų daroma, be kita ko, vykdomosios valdžios įtaka gaunant pavedimus ar nurodymus iš išorės, turi turėti galimybę objektyviai atlikti tą funkciją taip, kad nekiltų abejonių dėl aplinkybės, jog priimti sprendimą išduoti Europos arešto orderį turi ta institucija, o ne galiausiai minėta valdžia,
- vykdydama Europos arešto orderio išdavimo funkcijas išduodančioji teisminė institucija turi gebėti veikti nepriklausomai, todėl reikalaujama, kad išduodančiosios teisminės institucijos veiklos nuostatuose būtų nustatytos organizacinio pobūdžio taisyklės, pagal kurias priimant sprendimą išduoti tokį arešto orderį, išduodančiajai teisminei institucijai nekiltų jokios rizikos, kad, be kita ko, gali būti duoti konkretūs vykdomosios valdžios nurodymai,
- be to, jei pagal išduodančiosios valstybės narės teisę kompetencija išduoti Europos arešto orderį patikėta institucijai, kuri, dalyvaudama vykdamas tos valstybės narės teisingumą, vis dėlto nėra teismas, dėl sprendimo išduoti tokį arešto orderį, ir visų pirma dėl tokio sprendimo proporcingumo, šioje valstybėje narėje turi būti galima pasinaudoti teisminės gynybos priemone, visiškai atitinkančia veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus,

kad padarytų išvadą, kad sąvoka „išduodančioji teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal Pagrindų sprendimą, netaikoma valstybės narės prokuratūroms, kurioms kyla rizika, kad priimant sprendimą dėl Europos arešto orderio išdavimo vykdomoji valdžia, kaip antai *ministre de la Justice* (teisingumo ministras), joms gali tiesiogiai ar netiesiogiai duoti konkrečius pavedimus arba nurodymus; priešingai, ši sąvoka taikoma valstybės narės generaliniam prokurorui, kuris, būdamas struktūriškai nepriklausomas nuo teisminės valdžios, turi kompetenciją

vykdyti baudžiamąjį persekiojimą ir kurio statusas šioje valstybėje narėje užtikrina jam nepriklausomumą nuo vykdomosios valdžios išduodant Europos arešto orderį.

Generalinės prokuratūros atstovas pabrėžia, kad Prancūzijos prokuratūra laikosi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo reikalavimų, atsižvelgiant į tai, kad priėmus 2013 m. liepos 25 d. įstatymą Nr. 2013-669, *Code de procédure pénale français* (Prancūzijos baudžiamojo proceso kodeksas) 30 straipsnyje aiškiai panaikinta teisingumo ministro galimybė duoti nurodymus prokuratūrai konkrečiose bylose.

Tiesa, pagal dabar galiojančią Prancūzijos baudžiamojo proceso kodekso 30 straipsnio redakciją, įtvirtintą 2013 m. liepos 25 d. įstatymu, Prancūzijos teisingumo ministras negali prokuratūros pareigūnams duoti jokių nurodymų konkrečiose bylose. Tačiau jis gali jiems duoti bendrus nurodymus.

Taigi galima daryti išvadą, kad formaliai Prancūzijos prokuratūra atitinka minėtuose Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimuose nurodytus nepriklausomumo kriterijus, todėl Prancūzijos Respublikos prokuroras apsaugotas nuo bet kokių konkrečių vykdomosios valdžios nurodymų. **(orig. p. 5)**

Tačiau tokia analizė prieštarauja 2019 m. balandžio 30 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo generalinio advokato M. Campos Sánchez-Bordona pateiktai analizei (bylose OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros), C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:337), kurioje primenama, kad: „šis nacionalinės institucijos, kuri išduoda Europos arešto orderį, nepriklausomumas reiškia, kad atitinkama institucija savo funkcijas vykdo visiškai autonomiškai, jos nesaisto jokie hierarchijos ar pavaldumo ryšiai, ji negauna jokių nurodymų ar įpareigojimų, taigi yra apsaugota nuo išorinio poveikio ar spaudimo, kurie gali kelti grėsmę jos narių nepriklausomam sprendimų priėmimui ir turėti jiems įtakos“ (šios išvados 87 punktas).

Todėl hierarchijos ryšys, pirmiausia tarp Generalinės prokuratūros ir Prancūzijos teismų prokuratūrų gali būti pažeistas, nors Prancūzijos Baudžiamojo proceso kodekso 36 straipsnyje nurodyta, kad: „generalinis prokuroras, rašytiniais nurodymais, kuriuos pateikia prie bylos medžiagos, gali Prancūzijos Respublikos prokurorus įpareigoti pradėti persekiojimą ar pavesti tai atlikti arba kompetentingam teismui pateikti tokius rašytinius nurodymus, kuriuos generalinis prokuroras laiko tinkamais“.

Be to, generalinis advokatas patikslina, kad: „nepriklausomumas, kaip jau minėta, nesuderinamas su bet kokiais hierarchiniais ar pavaldumo ryšiais su trečiaisiais asmenimis. Teisminės valdžios turėtojai taip pat yra nepriklausomi nuo aukštesnių teisminių institucijų, kurios, nors gali peržiūrėti ir panaikinti jų sprendimus a posteriori, vis dėlto negali nurodyti, kokius sprendimus jie turi priimti“ (jo išvados 96 punktas).

2010 m. lapkričio 23 d. Sprendime *Moulin prieš Prancūziją* Europos Žmogaus Teisių Teismas, patvirtindamas savo 2010 m. kovo 29 d. jurisprudenciją byloje *Medvedyev prieš Prancūziją* dėl Prancūzijos Respublikos prokuroro kaip „teisminės institucijos“ statuso nebuvimo, nurodo, kad buvo pažeista Konvencijos 5 straipsnio 3 dalis, nes „prokuratūros tarnautojai Prancūzijoje neįvykdė nepriklausomumo nuo vykdomosios valdžios reikalavimo, kuris, pagal suformuotą jurisprudenciją, kaip ir nešališkumas, yra viena iš garantijų, neatsiejamų nuo savarankiškos sąvokos „pareigūnas“, kaip ji suprantama pagal 5 straipsnio 3 dalį“.

Šiame sprendime Europos Žmogaus Teisių Teismas „pirmiausia konstatuoja, kad nors visi teismo pareigūnai yra Konstitucijos 66 straipsnyje nurodyta teisminė institucija, iš nacionalinės teisės matyti, kad teisėjams taikoma kitokia sistema nei prokuratūros tarnautojams. Visi prokuratūros tarnautojai priklauso nuo bendro vadovo – garde des sceaux, ministre de la Justice (teisingumo ministras), kuris yra vyriausybės ir atitinkamai vykdomosios valdžios narys. Skirtingai nuo teisėjų, prokuratūros tarnautojai nėra atšaukiami pagal Konstitucijos 64 straipsnį. Prokuratūroje jiems vadovauja ir juos kontroliuoja jų vadovai, jie pavaldūs teisingumo ministrui. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso 33 straipsnį prokuratūra privalo duoti rašytinius nurodymus atitinkančius tuos, kurie jai pateikiami to paties kodekso 36, 37 ir 44 straipsniuose nurodytomis sąlygomis, nors ji laisvai pateikia žodines pastabas, kurias mano esant tinkamas teisingumui vykdyti (sprendimo 56 punktas)“, ir „primena, kad pagal nepriklausomumo nuo vykdomosios valdžios ir šalių garantijas ji nebegali toliau dalyvauti ieškovo atžvilgiu vykdomame baudžiamajame procese“ (sprendimo 58 punktas). (orig. p. 6)

Nors, kaip nurodyta pirmiau, nuo 2013 m. reformos Prancūzijos teisingumo ministras prokuratūros tarnautojams iš tikrųjų negali duoti nurodymų konkrečiose bylose, kitos Europos Žmogaus Teisių Teismo pateiktos išvados tebėra aktualios, konkrečiai išvada dėl prokuroro nepriklausomumo ir nešališkumo stygiaus persekiojamo ir prašomo perduoti asmens atžvilgiu, atsižvelgiant į tai, kad prokuratūrai taip pat būdingas nedalumas – tos pačios prokuratūros tarnautojai yra nedaloma visuma; bet koks prokuratūros tarnautojo veiksmas atliekamas visos prokuratūros vardu, todėl prokuratūros tarnautojai gali vieni kitus pakeisti arba būti pakeisti vykstant procesui.

Šiuo atveju, reikia konstatuoti, kad prokuratūra prie *Tribunal de grande instance de Lyon* pradėjo apelianto persekiojimą, nors tos pačios prokuratūros tarnautojas išdavė nagrinėjamą Europos arešto orderį.

Atsižvelgiant į šiuos argumentus ir Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją, suformuotą 2019 m. gegužės 27 d. sprendimuose, kyla klausimas, ar šiuo atveju Prancūzijos prokuratūra laikosi nustatytų nepriklausomumo ir nešališkumo kriterijų, kad galėtų išduoti Europos arešto orderį, kai Europos arešto orderio sistemoje numatyta dviejų lygių procesinių ir pagrindinių teisių, kuriomis asmeniui, kurį prašoma perduoti, turi būti suteikta galimybė pasinaudoti, gynyba

ir kai Prancūzijos kompetentinga Europos arešto orderį išduodanti teisminė institucija, kuri privalo tikrinti, ar laikomasi būtinų tokio išdavimo sąlygų, ir nagrinėti, ar toks išdavimas proporcingas atsižvelgiant į baudžiamosios bylos aplinkybes, kartu yra už baudžiamąjį persekiojimą toje pačioje byloje atsakinga institucija.

Kadangi privaloma teisingai taikyti Europos Sąjungos teisę ir šiuo atveju šis taikymas nėra toks akivaizdus, kad nekiltų jokių pagrįstų abejonių, pagal Europos Sąjungos sutarties dėl veikimo 267 straipsnį reikia <...> Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikti šio sprendimo rezoliucinėje dalyje suformuluotą prejudicinį klausimą.

REMDAMASI ŠIAIS MOTYVAIS

<...>

sustabdo bylos nagrinėjimą iki tol, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims prejudicinį sprendimą dėl šio klausimo: **(orig. p. 7)**

„Ar pagal Prancūzijos teisę kompetentinga Prancūzijos prokuratūra prie ikiteisminio tyrimo organo ar bylą nagrinėjančio teismo gali būti laikoma Europos arešto orderio išduodančiąja teismine institucija, atsižvelgiant į 2002 m. birželio 13 d. Tarybos Pagrindų sprendimo Nr. 2002/584/TVR 6 straipsnio 1 dalyje nurodytos sąvokos savarankišką reikšmę, jeigu ji, privalėdama tikrinti, ar laikomasi būtinų Europos arešto orderio išdavimo sąlygų, ir nagrinėti, ar toks išdavimas proporcingas atsižvelgiant į baudžiamosios bylos aplinkybes, kartu yra už baudžiamąjį persekiojimą toje pačioje byloje atsakinga institucija?“

<...> [parašai]